ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1974

Vyhlásené: 27.11.1974 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

117

VYHLÁŠKA
Ministerstva vnútra Českej socialistickej republiky

z 27. novembra 1974,

ktorou sa ustanovujú kritériá na posudzovanie písomností ako archiválií a podrobnosti skartačného konania

Ministerstvo vnútra Českej socialistickej republiky ustanovuje podľa § 31 ods. 1 písm. a) zákona Českej národnej rady č. 97/1974 Zb. o archívnictve (ďalej len „zákon“):

Oddiel 1
Kritériá na posudzovanie písomností

§ 1
Základné ustanovenia

(1) Pri posudzovaní toho, či písomnosti majú vzhľadom na svoj historický, politický, hospodársky alebo kultúrny význam trvalú dokumentárnu hodnotu a sú preto archiváliami (§ 2 zákona), sú rozhodujúce tieto kritériá, prípadne len niektoré z nich: čas vzniku, obsah, pôvod a vonkajšie znaky písomností.

(2) Pri posudzovaní písomností podľa predchádzajúceho odseku sa osobnitne prihliada:

a) pokiaľ ide o obsah písomností, na hodnotu, rozsah a koncentráciu informácií v nej obsiahnutých, na preukaznosť a jedinečnosť písomnosti, ako aj na druh, typ a tematiku písomnosti,

b) pokiaľ ide o pôvod písomnosti, na jej spoločenský význam, funkciu a postavenie pôvodcu písomnosti,

c) pokiaľ ide o vonkajšie znaky písomnosti, výtvarnú hodnotu, jazyk, písmo, písací materiál, na spôsob vyhotovenia, prípadne na náležitosti písomnosti (pečať, ochranný obal a pod.).

(3) Podľa času vzniku alebo podľa obsahu písomností možno za archiválie považovať najmä druhy písomností uvedené v prílohe tejto vyhlášky.

§ 2
Uplatňovanie kritérií

Podľa kritérií ustanovených v § 1 sa posudzujú písomnosti v skartačnom konaní (§ 3) i mimo skartačného konania (§ 9 a 10).

Oddiel 2
Skartačné konanie

§ 3
Všeobecné ustanovenia

(1) V skartačnom konaní sa vyraďujú písomnosti, ktoré sú naďalej nepotrebné pre činnosť štátnych orgánov a socialistických organizácií (ďalej len „organizácie“). Tieto písomnosti sa posudzujú podľa kritérií ustanovených pre archiválie (§ 1). Písomnosti posúdené ako archiválie sa odovzdávajú do archívnej starostlivosti. Zničia sa len písomnosti, ktoré nemajú trvalú dokumentárnu hodnotu ako archiválie.

(2) Organizácie dbajú, aby písomnosti, ktoré vznikli z ich činnosti, prípadne z činnosti ich predchodcov, a to včítane došlých písomností, boli riadne vyraďované podľa zákona a tejto vyhlášky.

(3) Pri zániku organizácií prechádzajú povinnosti dbať o vyradenie písomností v skartačnom konaní a ďalšie povinnosti ustanovené v § 6 zákona na ich právnych nástupcov, prípadne na orgány poverené likvidáciou organizácií.

(4) Za riadne vykonávanie skartačného konania zodpovedajú vedúci organizácií, prípadne iní ich pracovníci, ktorí vykonávajú toto konanie z poverenia vedúcich organizácií.

(5) Písomnosti, ktoré pri skartačnom konaní boli určené na zničenie, možno použiť len ako priemyselné suroviny, ak vzhľadom na zvláštnu povahu vyraďovaných písomností nie je určený iný spôsob ich zničenia.

§ 4
Skartačné poriadky

(1) Príslušné ústredné orgány vydajú so súhlasom Ministerstva vnútra Českej socialistickej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) a v lehote s ním dohodnutej skartačné poriadky pre seba a svoje priamo riadené zložky, prípadne doterajšie skartačné poriadky upravia. Pre národné výbory vydá skartačný poriadok ministerstvo vnútra po dohode s ministerstvami (ústrednými orgánmi štátnej správy), ktoré riadia výkon štátnej správy v príslušnom odvetví (úseku). Pre organizácie a zariadenia riadené alebo spravované národnými výborrmi vydajú so súhlasom ministerstva vnútra a v lehote s ním dohodnutej skartačné poriadky ministerstvá (ústredné orgány štátnej správy), do pôsobnosti ktorých patria odvetvia (úseky) riadené a spravované národnými výbormi.

(2) Skartačný poriadok bližšie upraví postup pri vyraďovaní písomností v podmienkach odvetvia riadeného príslušným ústredným orgánom alebo spadajúceho do jeho pôsobnosti, prípadne tiež obsahuje i vzor skartačného návrhu (§ 7), vzor protokolu o skartačnom konaní (§ 8) a iné pomôcky, na vykonávanie skartačného konania.

§ 5
Skartačné plány

(1) Ak ústredné orgány nevydajú skartačný plán ako súčasť skartačného poriadku sú organizácie povinné postupom určeným v skartačnom poriadku upraviť svoje doterajšie skartačné plány a v prípade, že skartačný plán doteraz nemajú, sú povinné ho zostaviť. Skartačné plány obsahujú v súlade so spisovým plánom, prípadne s iným plánom usporiadanie písomností, skartačné lehoty pre jednotlivé druhy písomností, ak nie sú ustanovené osobitnými predpismi,1) ako aj skartačné znaky A, C, V pre písomnosti (odsek 3).

(2) Skartačné lehoty začínajú plynúť 1. januárom nasledujúceho roka po vyradení písomnosti. Skartačnými lehotami sa určí doba, po ktorú zostávajú písomnosti uložené u príslušných organizácií. Výnimočne môžu organizácie, ak písomnosti nevyhnutne potrebujú pre svoju činnosti, skartačnú lehotu predĺžiť po predchádzajúcom prerokovaní s príslušným archívnym orgánom (§ 6).

(3) Skartačné znaky označujú jednotlivé písomnosti, ktoré po uplynutí skartačných lehôt sa v skartačnom konaní navrhnú na odovzdanie do príslušného archívu (skartačný znak „A“) alebo na zničenie (skartačný znak „S“) alebo na posúdenie, či sa má písomnosť odovzdať do archívu alebo sa má zničiť (skartačný znak „V“).

§ 6
Archívne orgány

(1) Archívnymi orgánmi sú archívy, ktoré dohliadajú na vyraďovanie písomností a pritom posudzujú ich trvalú dokumentárnu hodnotu, 2) prípadne iné archívy poverené posudzovaním písomností 3) a ministerstvo vnútra (odsek 2).

(2) Ministerstvo vnútra dozerá na vyraďovanie písomností a posudzuje pritom ich trvalú dokumentárnu hodnotu, ak ide o skartačné konanie u tých ústredných štátnych orgánov a štátnych a iných socialistických organizácií, ktoré majú archívy zvláštneho významu, ako aj v ďalších prípadoch, v ktorých si to vyhradí. 4)

§ 7
Skartačné návrhy

(1) Po uplynutí skartačných lehôt sa vykoná skartačné konanie.

(2) Organizácie predložia príslušnému archívnemu orgánu návrhy na vyradenie písomností, ktoré pre svoju ďalšiu činnosť nepotrebujú (ďalej len „skartačné návrhy“). Skartačné návrhy sa predkladajú archívnemu orgánu v pravidelných lehotách s ním dohodnutých; ak nedôjde k dohode, určí lehoty archívny orgán.

(3) Ku skartačným návrhom organizácia pripojí zoznamy všetkých písomností, ktoré sú predmetom skartačného konania. Písomnosti sú rozdelené do skupín podľa skartačných znakov A a S; do týchto skupín organizácia rozdelí aj písomnosti označené skartačným znakom V (§ 5 ods. 3).

(4) Organizácie môžu zriadiť na vypracovanie skartačných návrhov skartačnú komisiu; osobitné predpisy o povinnom zriadení skartačnej komisie nie sú dotknuté. 5)

§ 8
Dohľad nad vyraďovaním písomností

(1) Archívny orgán pri dohľade nad vyraďovaním písomností preskúša nadväznosť skartačného návrhu na predchádzajúce skartačné konanie a zistí stav starostlivosti o písomnosti a ďalšie predpoklady riadneho priebehu skartačného konania; preskúma správnosť a úplnosť skartačného návrhu, posúdi dokumentárnu hodnotu vyraďovaných písomností podľa ustanovených kritérií, schvaľuje protokol o skartačnom konaní a udieľa súhlas na zničenie písomností, koré nemajú trvalú dokumentárnu hodnotu archiválií; upozorňuje na nedostatky, ktoré zistí, a navrhne ich odstránenie, prípadne uloženie príslušnej sankcie.

(2) Ak sa pri archívnom spracovaní prevzatých archiválií zistí, že boli okrem archválií prevzaté aj písomnosti, ktoré hodnotu archiválií nemajú, budú na podklade rozhodnutia archívneho orgánu dodatočne určené na zničenie; o tom sa spíše zápisnica.

(3) Archiválie sa stáva odovzdaním do archívu predmetom archívnej starostlivosti (§ 15 ods. 1 zákona), z ktorej sa nesmie bez súhlasu archívneho orgánu vyňať.

Oddiel 3
Posudzovanie písomností mimo skartačného konania

§ 9
Písomnosti organizácií iných ako socialistických

Podrobnosti postupu pri posudzovaní trvalej dokumentárnej hodnoty písomností ako archiválií, ktoré vznikli z činnosti organizácií iných ako socialistických, dohodne ministerstvo vnútra s týmito organizáciami podľa kritérií ustanovených v § 1.

§ 10
Iné písomnosti

Mimo skartačného konania sa tiež posudzujú podľa kritérií ustanovených § 1

a) písomnosti, ktoré má štát získať do vlastnícva (§ 7 odst. 2, § 10 ods. 1 zákona),

b) písomnosti vyvážané z Československej socialistickej republiky, ak možno odôvodnene predpokladať, že ide o archiválie (§ 8 ods. 2 zákona),

c) nájdené písomnosti,

d) písomnosti ponúknuté archívu na prevzatie do úschovy,

e) písomnosti, o posúdenie ktorých, či sú archiválie, požiada ich vlastník z vlastného podnetu, prípadne z podnetu archívneho orgánu.

Oddiel 4
Záverečné ustanovenia

§ 11
Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vyhláška ministerstva vnútra č. 62/1953 Ú. 1. zásadách na vyraďovanie (skartáciu) písomností.

§ 12
Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januárom 1975.

Minister:

Ing. Jung v. r.

**Príloha vyhlášky č. 117
1974 Zb.**

Prehľad druhov písomností, ktoré predovšetkým možno považovať za archiválie podľa času vzniku alebo podľa obsahu

(§ 1 od. 3 vyhlášky)

Oddiel I

Písomnosti, ktoré možno považovať za archiválie podľa času ich vzniku

Podľa času vzniku možno považovať za archiválie najmä:

1. písomnosti, ktoré vznikli do roku 1850,

2. písomnosti z odborov priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, finančného podnikania, ako aj banského podnikania, včítane patentov na významné vynálezy, ktoré vznikli do roku 1900,

3. fotografické, filmové a zvukové záznamy, ktoré vznikli do roku 1920.

Oddiel II

Písomnosti, ktoré možno považovať za archiválie najmä:

iné, ako v oddiele I uvedené písomnosti, ktoré výrazne dokladajú štruktúru spoločnosti v jednotlivých fázach vývoja, jej vonkajšie usporiadanie a vnútornú skladbu, jej dobové inštitúcie, život obyvateľstva vo všetkých oblastiach činnosti a na všetkcýh sociálnych úrovniach, rozsah a intenzitu politickej, hospodárskej a kultúrnej aktivity jeho jednotlivých skupín, stavov a tried alebo pôsobenie významných osobností.

Za týchto predpokladov sú archiváliami:

A. z písomností bez ohľadu na historické obdobie

a) zápisy zo zasadaní všetkých zborových orgánov zákonodarnej, vládnej a výkonnej štátnej moci (pred rokom 1945 i všetkých obdobných orgánov územnej samosprávy) na všetkých stupňoch riadenia, ako i právnych predchodcov všetkých týchto orgánov;

b) písomnosti o vonkajšej i vnútornej organizačnej štruktúre, vedení, správe, činnosti a ich výsledkoch

1. ústredných a všetkých im podriadených orgánov štátnej správy a jej predchodcov (pred rokom 1945 i územnej samostprávy) a všetkých ich oblastných i odborových zložiek,

2. justičných zložiek všetkých stupňov a druhov, notárstiev a prokuratúr aj ich predchodcov,

3. národných výborov všetkcýh stupňov a ich výkonných orgánov,

4. hospodárskych, rozpočtových a všetkých ostatných štátnych organizácií riadených, prípadne spravovaných národnými výbormi alebo inými štátnymi orgány a predchodcov týchto organizácií,

5. družstevných a spoločenských organizácií, včítane ich podnikov a hospodárskych zariadení, ako aj ich predchodcov,

6. všetkých súčastí a zariadení ozbrojených síl a bezpečnostných zložiek;

c) písomnosti

1. o životných pomeroch obyvateľstva v dobových štátoprávnych a ekonomických podmienkach, najmä o zložení a pohybe obyvateľstva,

2. o plánovaní rozvoja národného hospodárstva, ako i dôležité účtovné a štatistické výkazy a prehľady,

3. o vývoji a stave zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a úrovni bývania,

4. o vývoji a stave vedy a techniky,

5. o vývoji a stave školstva, kultúry a umenia,

6. o tvorbe právnych predpisov, včítane ich neuskutočnených návrhov,

7. o právnej úprave medzinárodných vzťahov,

8. majetkoprávnej povahy, najmä o prevode súkromného majetku do spoločenského vlastníctva,

9. finančnej, rozpočtovej a účtovnej povahy,

10. o územnom plánovaní, štátnych hraniciach, hraniciach správnych obvodov, symboloch štátu a o miestnych názvoch a symboloch,

11. o geologických a pôdnych prieskumoch,

12. geodetické a kartografické,

13. o technickom rozvoji, včítane patentov na významné vynálezy a o dokumentácii stavieb,

14. o kultúrnych pamiatkach, o ich údržbe, rekonštrukcii a ochrane, ako aj o chránených častiach prírody,

15. o živote a diele významných osobností;

B. z písomností charakteristických pre obdobie do 8. mája 1945

písomnosti

a) o ukazovateľoch priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, priemyselného, banského, obchodného, finančného, živnostenského i družstevného podnikania,

b) o politických a sociálnych bojoch robotníckej triedy, jej organizácií, najmä o činnosti Komunistickej strany Československa,

c) o činnosti ďalších politických strán a hnutí, spolkov a spoločností, ako aj ich záujmových zložiek, cirkví a náboženských spoločností,

d) o narastajúcich triednych rozporoch, národnostných a iných rozporoch (stavovských, rasových, náboženských atď.), o vykorisťovaní robotníctva a ostatných pracujúcich, o príčinách, priebehu a dôsledkoch hospodárskych konjunktúr a kríz, stávok a výluk, o pôsobení domácich a cudzích monopolov, koncernov a trustov,

e) o postoji našich národov a ich predstaviteľov a o správaní národnostných skupín v mníchovskej kríze a v období jej predchádzajúcom a za okupácie, o domácom i zahraničnom odboji a činnosti okupačných orgánov a úradov, o národnej, politickej a rasovej perzekúcii, ako aj o ostatných závažných udalostiach v priebehu prvej a druhej svetovej vojny (najmä vplyv Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie, narastania revolučného hnutia za pvej svetovej vojny a i.);

C. z písomností charakteristických pre obdobie od 9. mája 1945

písomnosti

a) o obnovení republiky, vzniku a upeňovaní ľudovodemokratického zriadenia,

b) o likvidácii následkov okupácie a vojny, repatriácii a reemigrácii, národnej očiste, osídľovaní a budovaní pohraničia a o hospodárskej obnove po okupácii,

c) o činnosti politických strán, najmä Komunistickej strany Československa, odborov, ostatných organizácií a ich význačných predstaviteľov,

d) o budovaní socialistického štátu, soicalistickej ekonomiky, o výstavbe socialistickej spoločnosti a o všetkých s tým súvisiacich politických, ekonomických, sociálnych a kultúrnych premenách,

e) o vzniku a budovaní nových orgánov štátnej moci a správy, justície a prokuratúry,

f) o znárodňovacom procese a socializácii dediny,

g) o spolupráci so socialistickými štátmi na politickom, hospodárskom, vedeckom a kultúrnom úseku,

h) o hospodárskej spolupráci s ostatnými štátmi a o ďalších medzinárodných vzťahoch,

ch) o spoločenskej a životnej úrovni občanov, socialistickom podnikaní a budovateľskom úsilí nášho ľudu,

i) o rozvoji vedy, techniky a kultúry,

j) o rozvoji mládežníckeho hnutia, telesnej výchovy, športu a iných záujmových oblastí,

k) o rozvoji socialistického právneho poriadku, federalizácii štátu a o zmenách z nej vyplývajúcich.

1) Nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 153/1971 Zb. o informačnej sústave organizácií. Smernice federálneho ministerstva vnútra z 23. decembra 1971 č. SKÚ-207/1971 pre manipuláciu a dopravu písomých a iných materiálov obsahujúcich skutočnosti tvoriace premet štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva, oznámené v čiastke 6 Zbierky zákonov z roka 1972, a i.

2) ustanovenie § 17 ods. 2, § 18 ods. 2, § 19 ods. 2, § 20 ods. 2 a § 21 ods. 2 zákona Českej národnej rady č. 97/1974 Zb. o archívnictve.

3) ustanovenie § 2 ods. 3 zákona Českej národnej rady č. 97/1974 Zb. o archívnictve.

4) ustanovenie § 2 ods. 3 zákona Českej národnej rady č. 97/1974 Zb. o archívnictve.

6) Nariadenie vlády československej socialistickej republiky č. 153/1971 Zb. o informačnej sústave organizácií Smernice Federálneho ministerstva vnútra z 23. decembra 1971 č. SKÚ-207/1971 pre manipuláciu a dopravu písomných a iných materiálov obsahujúcich skutočnosti tvoriace predmet štátneho hospodárskeho a služobného tajomstva, oznámené v čiastke 6 Zbierky zákonov z roka 1972, a i.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.